9.5.2025

Eduskunnan hallintovaliokunta

Hallintovaliokunnan lausuntopyyntö VNS 2/2025 vp

Lappeenrannan kaupungin lausunto julkisen talouden suunnitelmasta vuosille 2026–2029

Lappeenrannan kaupunki kiittää mahdollisuudesta antaa lausunto julkisen talouden suunnitelmasta vuosille 2026–2029. Lausunnossa keskitytään erityisesti suunnitelman kuntatalousvaikutuksiin.

Lappeenrannan kaupunki on huolissaan julkisen talouden tasapainosta, joka on suunnitelmakaudella huomattavan alijäämäinen. Bkt on edellisvuosina supistunut ja tänä vuonna orastavaa kasvua varjostavat globaalit geopolitiikan ja kauppapolitiikan jännitteet. Ilman niitäkin Suomen bkt:n kasvu olisi Lappeenrannan kaupungin arvion mukaan liian hidasta, jotta se riittäisi kuromaan umpeen julkisen talouden alijäämää. Sen vuoksi tarvitaan ennakkoluulottomia toimenpiteitä uuden kasvun vauhdittamiseksi niin, että tuotanto alkaa kasvaa ja työllisyysaste paranee.

Keskeisimpänä kasvutoimena julkisen talouden suunnitelmassa on ansiotuloverotuksen sekä yhteisöveron keventäminen. Eri ekonomistien arvioiden mukaan verotuksen keventäminen on kasvua lisäävä toimi, vaikka dynaamisten vaikutusten suuruudesta esitetään eriäviä näkemyksiä. Verotuksen huomattava keventäminen sisältää kuitenkin julkisen talouden tasapainon kannalta huomattavan riskin. Lappeenrannan kaupunki pitää tärkeänä, että valtio on se taho, joka kantaa tämän riskin. Verotuksen keventämisestä kuntien verotuloihin kohdentuva vaikutus tulee kompensoida kunnille täysimääräisesti staattisten vaikutusten mukaan laskettuna.

Kuntiin kohdistuu uusi 75 miljoonan euron valtionosuusleikkaus. Leikkaus kohdennetaan kuntiin kunnan saaman valtionosuuden suhteessa, kun useimmiten valtionosuusleikkaus on tehty tasasuuruisesti asukasta kohden laskettuna. Leikkaus on noin kaksi prosenttia kunkin kunnan valtionosuudesta. Koska kuntatalous on jo valmiiksi alijäämäinen, ei valtionosuuden leikkaus ole koko julkisen talouden tilan kannalta perusteltu. Kuntien mahdollisuudet sopeuttaa talouttaan ovat muutenkin hyvin rajalliset, kuten esillä olevassa

Konsernihallinto

PL 11, 53101 Lappeenranta | Villimiehenkatu 1 | puh. 05 6161

kirjaamo@lappeenranta.fi | www.lappeenranta.fi

julkisen talouden suunnitelmassa todetaan. Käytännössä paine kohdistuu kuntaverotuksen kiristämiseen, mikä vähentää valtion tuloverotuksen keventämisellä tavoiteltua kasvuvaikutusta.

Jotta tavoiteltu kansalaisten tuloverotuksen keventäminen ei vaarannu kuntaverotuksen kiristymisen myötä, esittää Lappeenrannan kaupunki, että kuntien 75 miljoonan euron valtionosuusleikkauksesta luovutaan. Valtion menotaloudesta pois jäävä säästö voidaan kompensoida luopumalla 14 %:n alv-kannan alentamisesta 0,5 %-yksiköllä. Alv-kannan alentaminen vähentää verotuloa 158 miljoonalla eurolla. Verokannan muutos on kuitenkin vähäinen eikä sen kanavoitumista tuotteiden hintoihin voida pitää läheskään varmana.

Jos suunnitellusta valtionosuuden leikkauksesta luovutaan, hallituksen päätösten vaikutukset eivät olisi kuntataloutta kokonaisuutena heikentäviä. Lappeenrannan kaupunki pitää tätä lausunnossaan tärkeimpänä huomiona. Muilta osin Lappeenrannan kaupunki pitää julkisen talouden suunnitelman keskeisimpiä huomioita ja linjauksia peruslähtökohdiltaan oikeansuuntaisina, mutta pitää koko julkisen talouden alijäämää ja sen pysyvyyttä vakavana ongelmana, jonka ratkaisuun ei ole esitetty riittäviä toimia.

Tuomo Sallinen
kaupunginjohtaja